

Bijlage Indeling van sectoren

Door de inspectie gekozen indeling van de sectoren	2
De indeling van de sector Gedrag & Maatschappij	6

Indeling van de sectoren op inhoudelijke verwantschap

Een sectorbeeld gaat in op één sector en brengt daarbij een groep van gelijksoortige opleidingen in beeld. Er zijn echter verschillende manieren om de opleidingen binnen het hoger onderwijs in te delen in groepen. De inspectie gaat uit van een indeling gebaseerd op inhoudelijke gronden en groepeert dus opleidingen die inhoudelijk verwant zijn. Het type opleiding (voltijd, deeltijd/duaal), de fase van de opleiding (associate degree-programma, bachelor- of masterfase) of het niveau in het totale hoger onderwijs (hbo/wo) is dus niet leidend voor de indeling.

De inspectie heeft op basis van het bovenstaande gekozen voor een hoofdingeling zoals gebruikt in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO).¹ De inspectie onderscheidt tien sectoren, op basis van de tien CROHO-onderdelen.² Het zijn de opleidingen zelf die aangeven in welke CROHO-sector ze het best passen.

CROHO is een nationaal bestand, waarin de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) opleidingen in het bekostigde en niet-bekostigde onderwijs registreert die door de Nederlandse overheid zijn erkend. Deze registratie vindt plaats op basis van de Wet hoger onderwijs (WHW). Veel onderwijsinstellingen en de VSNU maken gebruik van de CROHO-sectoren.

Met ruim 4.000 opleidingen in het hoger onderwijs, leidt een verdeling in tien groepen tot zeer omvangrijke sectoren met een zeer divers palet aan opleidingen. Om ook binnen een sector verschillen te kunnen duiden, heeft de inspectie de tien CROHO-sectoren verder ingedeeld in subgroepen, de zogenaamde subsectoren. Deze indeling in subsectoren is waar mogelijk gebaseerd op Isced.³

Isced is een internationale meerdimensionale onderwijsclassificatie van de UNESCO naar niveau en richting van een opleiding, die het CBS gebruikt. Een voordeel van de Isced-indeling is dat deze al verder is onderverdeeld in sub- en sub-subsectoren.

Daar waar Isced geen indeling kent of deze indeling niet (goed) past, bijvoorbeeld omdat niet alle opleidingen uit een Croho-sector in de meest daarop lijkende Isced-categorieën zitten, past de inspectie een eigen indeling toe. Voor die eigen indeling zijn diverse andere indelingsprincipes onderzocht (Frascati, indeling VH, clusterwijze accreditatie NVAO, Studierichtingen Studiekeuze 123, Topsectoren, de nieuwe domeinen van NWO) en daar waar mogelijk toegepast. *Alle* opleidingen van *alle* instellingen uit de sector Gedrag & Maatschappij zijn ingedeeld.

Uitgangspunt bij de verdere onderverdeling is dat een opleiding (brin⁴/isat⁵-combinatie) uit een Croho-sector niet kan verschuiven naar een andere Croho-sector. Soms komt een opleiding (isat) in meerdere Croho-sectoren voor. De opleiding is dan door verschillende instellingen die deze opleidingen aanbieden, in een andere Croho-sector ingedeeld.

Om de opleidingen uit een Croho-sector onder te verdelen in subsectoren, heeft de inspectie een aantal vaste stappen gevolgd. In de eerste plaats is voor elke opleiding gekeken onder welke Isced-sector en subsector deze valt. Dit is ook gedaan voor opleidingen die niet meer bestaan (historische opleidingen) in die sector die tot tien jaar

¹ Voormalige HOOP sectoren.

² Economie, Gezondheidszorg, Gedrag & Maatschappij, Landbouw & Natuurlijke omgeving, Natuur, Onderwijs, Taal & Cultuur, Recht, Techniek, Sectoroverstijgend.

³ International Standard Classification of Education door UNESCO.

⁴ De Basis Registratie Instellingen (BRIN) is een register dat door het Nederlandse [Ministerie van OCW](#) wordt uitgegeven en alle scholen en aanverwante instellingen bevat. Elke onderwijsinstelling wordt hierin geïdentificeerd aan de hand van het Basis Registratie Instellingen-nummer.

⁵ Studiecode/opleidingscode uitgegeven door DUO Groningen.

terug werden aangeboden, om zo een trend over een aantal jaar goed weer te kunnen geven.

De tweede stap was om opleidingen die niet direct in deze indeling passen, onder meer opleidingen die in Isced nog niet in een sector zijn ondergebracht, op een andere manier in te delen. Hierbij is via google en/of de website van de opleiding meer inhoudelijke informatie gezocht over de opleiding. Op basis hiervan is bepaald welke opleidingen bij elkaar passen en welke clusters van opleidingen er zijn om zo een subsector te creëren.

Ten slotte is gekeken of de lijst van subsectoren een logische indeling had. Om het geheel te controleren is voor *alle* opleidingen gecheckt of ze onder de goede subsector vallen. Hierbij is, naast de inhoud van de opleiding, gekeken naar:

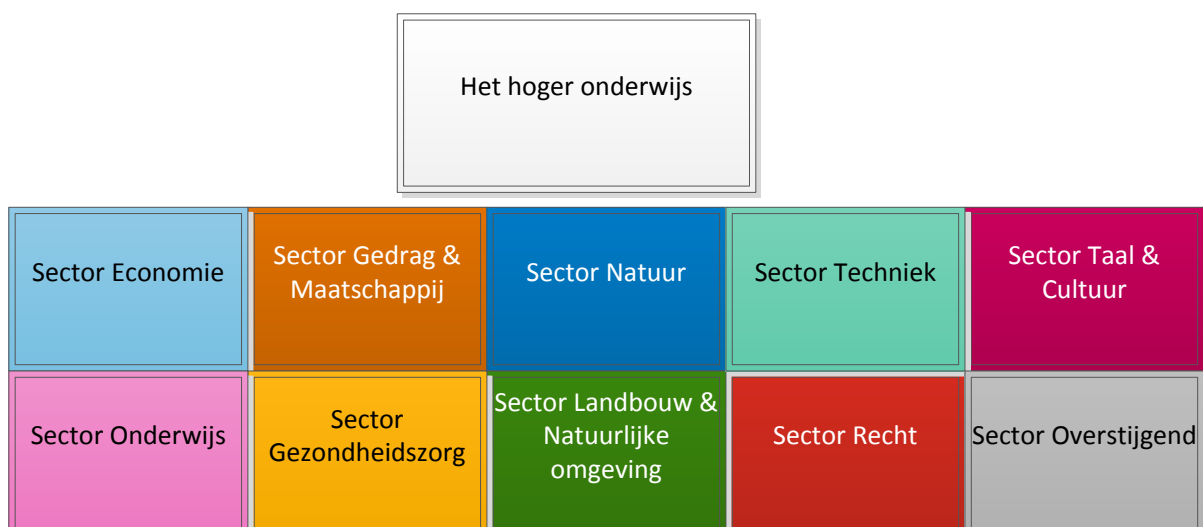
- de omvang van de subsectoren in aantallen opleidingen (brin/isat);
- de studentaantallen per subsector in het bekostigd onderwijs;
- de verdeling tussen de ad-programma's, bachelor- en masteropleidingen in de subsectoren evenals naar de verhouding hbo/wo-opleidingen.
- sectorspecifieke scheidingscriteria/indelingsgronden; Hoewel het uitgangspunt is dat er een verdeling op inhoudelijke gronden wordt gemaakt, zijn er soms indelingsgronden in een sector die ook van belang zijn. Bijvoorbeeld de BIG-registratie⁶ in de sector Gezondheidszorg en de onderwijsbevoegdheid bij de docentenopleidingen in de sector Onderwijs.

Als de indeling niet logisch was, zijn subsectoren en de daaronder vallende opleidingen anders ingedeeld of zijn opleidingen ingedeeld in een andere subsector.

Hieronder ziet u een indeling van de CROHO-sector en de indeling in subsectoren die de inspectie heeft gemaakt. U ziet dat in sommige sectoren dezelfde subsectoren terugkomen. Bijvoorbeeld de subsector journalistiek en communicatie komt voor bij zowel de CROHO-sector Economie als bij de CROHO-sector Taal & Cultuur. De subsector biologie komt zelfs in drie sectoren voor. Instellingen kiezen voor de door hun gegeven opleidingen zelf in welke CROHO-sector de opleidingen vallen. Het feit dat een opleiding in meerdere CROHO-sectoren voorkomt, betekent dat de verschillende instellingen andere keuzes hebben gemaakt bij het indelen van een opleiding aan een sector. Het feit dat een opleiding in een bepaalde CROHO-sector voorkomt, is voor de inspectie een vaststaand gegeven geweest.

Binnen het hoger onderwijs onderscheiden we tien sectoren. Dit zijn:

Figuur 1: Overzicht van de tien sectoren in het hoger onderwijs

Bron: CROHO

⁶ Beroepen in de individuele gezondheidszorg

Sector Economie

- 1101 economie
- 1102 bedrijfskunde
- 1103 ondernemen, management en marketing
- 1104 accountancy en actuaris
- 1105 hotel, facility en toerisme
- 1106 journalistiek en communicatie
- 1199 economie overig

Sector Gedrag & Maatschappij

- 1201 psychologie
- 1202 pedagogische opleidingen
- 1203 sociale wetenschappen
- 1204 geografie
- 1205 politicologie en bestuurskundige opleidingen
- 1206 maatschappelijke hulp en dienstverlening
- 1299 gedrag & maatschappij overig

Sector Gezondheidszorg

- 1301 geneeskunde
- 1302 verlos- en verpleegkunde
- 1303 tandheelkunde
- 1304 diagnostiek en behandeling
- 1305 onderzoek en ontwikkeling
- 1306 gezondheid
- 1399 gezondheidszorg overig

Sector Landbouw & Natuurlijke Omgeving

- 1401 landschap
- 1402 voedsel en dierhouderij
- 1403 biologie en biotechnologie
- 1404 economie en de maatschappij
- 1499 landbouw overig

Sector Natuur

- 1501 biologie, scheikunde en medisch
- 1502 wiskunde, natuurkunde en informatica
- 1503 aardwetenschappen
- 1504 multidisciplinaire natuurwetenschappen
- 1599 natuur overig

Sector Onderwijs

- 1601 lerarenopleiding basisonderwijs
- 1602 2e-graads lerarenopleiding
- 1603 kunst/lichamelijke opvoeding (ongegradeerde opleidingen)
- 1604 1e-graads lerarenopleiding
- 1605 universitaire lerarenopleidingen
- 1606 professionalisering
- 1607 onderwijsondersteuner
- 1699 educatie overig

Sector Recht

- 1701 rechtsgeleerdheid algemeen
- 1702 publiekrecht

- 1703 fiscaal recht
- 1704 privaatrecht
- 1705 notarieel recht
- 1706 internationaal recht
- 1799 recht overig

Sector Taal & Cultuur

- 1801 kunst
- 1802 talen
- 1803 filosofie en ethiek
- 1804 religie
- 1805 geschiedenis en archeologie
- 1806 journalistiek, communicatie en media
- 1899 taal & cultuur overig

Sector Techniek

- 1901 biologie, scheikunde en medisch
- 1902 wiskunde, natuurkunde en informatica
- 1903 bouwkunde en civiele techniek
- 1904 ontwerp-opleidingen
- 1905 techniek en de maatschappij
- 1999 techniek overig

Sector Sectoroverstijgend

- 1001 sectoroverstijgend

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2015

De indeling van de sector Gedrag & Maatschappij

Elke sector is opgedeeld in vijf tot acht subsectoren. De sector Gedrag & Maatschappij is ingedeeld in zeven subsectoren:

- 1 psychologie
- 2 pedagogische opleidingen
- 3 sociale wetenschappen
- 4 geografie
- 5 politicologie en bestuurskundige opleidingen
- 6 maatschappelijke hulp en dienstverlening
- 7 gedrag & maatschappij overig

Het gehele aanbod van opleidingen in de CROHO-sector Gedrag & Maatschappij is ingedeeld in deze zeven subsectoren. Deze indeling ziet u in onderstaand schema, waarbij de naam van de opleiding staat vermeld zoals die in CROHO gebruikt wordt. In sommige gevallen wijkt deze naam af van de benaming die op de websites van instellingen wordt gebruikt.

Bij elke opleiding ziet u de Isat-code⁷ staan. Ook staat in het schema of het gaat om een associate degree-programma (AD), een bachelor- (B) of een masteropleiding (M). De ongedeelde opleidingen hebben niet zo'n aanduiding voor hun naam. De lijst bevat ook opleidingen die niet meer bestaan ('historische' opleidingen) om zo goed mogelijk trends in opleidingsaanbod weer te geven. In de laatste twee kolommen staat het totaal aantal opleidingen dat onder die naam en Isat-code voorkomen in de sector Gedrag & Maatschappij.

Tabel Z.1: Overzicht van subsectoren in de sector Gedrag & Maatschappij en bijbehorende opleidingen. Daarbij aangegeven het Isat-nummer van de opleiding, de aanduiding bachelor (B) of master (M) en of de opleiding actueel of historisch is.

Subsector psychologie			
Isat nr.	Opleiding	Actueel	Historisch
30114	B Applied Behavioral and Social Sciences	1	
30013	B Organisatiepsychologie	2	2
56604	B Psychologie	13	1
34507	B Toegepaste Psychologie	24	10
81006		3	
60266	M Behavioral Science: the study of Behavior Regulation (research)	1	
60208	M Behavioral Sciences		2
60513	M Clinical and Developmental Psychopathology (research)	1	
44507	M Master in Toegepaste Psychologie voor professionals	2	
60380	M Psychological Health Research (research)	1	
60095	M Psychological Research		1
60383	M Psychology (research)	2	
60395	M Psychology: Decision Making and Action Control in Self-Regulation of Human Behavior (research)		1
60053	M Social Psychology: Regulation of Social Behavior (research)	1	
60021	M Social Systems Evaluation and Survey Research (research)		3
60077	M Sociale Psychologie	1	

⁷ Studiecode/opleidingscode uitgegeven door DUO Groningen.

6604	Psychologie		17
60510	M Cognitive Neuropsychology (research)	1	
69305	M Forensic Psychology	1	
60216	M Gezondheidszorg Psychologie	1	
60260	M Psychologie	3	
60076	M Psychologie en Geestelijke Gezondheid	1	
66604	M Psychology	8	1

Subsector pedagogische opleidingen			
Isat nr	Opleiding	Actueel	Historisch
56613	B Onderwijskunde	4	5
35158	B Pedagogiek	23	17
56607	B Pedagogische Wetenschappen	8	2
5206	Hogere Kaderopleiding Pedagogiek		1
5206	Hogere Kaderopleiding Pedagogiek		10
60099	M Active Learning	1	
60382	M Development and Socialization in Childhood and Adolescence (research)	1	
60250	M Education		1
60023	M Educational Science and Technology	2	
60212	M Educational Sciences (research master)	1	
70045	M Integraal Leiderschap voor Schoolleiders PO, VO en BVE	1	1
66613	M Onderwijskunde	6	1
60749	M Onderwijskunde (research)	1	
44113	M Pedagogiek	7	3
60381			1
6613	Onderwijskunde		10
6607	Pedagogische wetenschappen		12
6612	Toegepaste onderwijskunde		2
60158	M Child and Educational Studies		3
60396	M Education and Child Studies	3	
60159	M Educational Sciences: Normal and Deviant Patterns of Attachment and Self Regulated Learning (research)	1	
66607	M Pedagogische Wetenschappen	7	4
60420	M Pedagogy and Education	1	
80095	Ad Kinderopvang	1	1
80081	Ad Pedagogisch Educatief Medewerker	2	
30012	B Pedagogisch Management Kinderopvang	5	2

Subsector algemene sociale wetenschappen			
Isat nr	Opleiding	Actueel	Historisch
6631	Algemene sociale wetenschappen		2
56631	B Algemene Sociale Wetenschappen	2	
50011	B Gedrag en Samenleving		1
60746	M Algemene Sociale Wetenschappen	1	
60654	M Gedrags- en Maatschappijwetenschappen	1	

60384	M Methodologie en Statistiek van de Sociale Wetenschappen (research)	1	
60051	M Onderzoek in Sociale Wetenschappen (research)		1
60394	M Social and Behavioral Sciences (research)	1	
60332	M Social Research: Organization Sciences, Political Science and Sociology (research)		1
60214	M Social Sciences (research)	1	
6601	Sociologie		9
56619	B Sociaal-Culturele Wetenschappen		1
56601	B Sociologie	8	1
60199	M Science and Technology studies		2
66619	M Sociaal-Culturele Wetenschappen		2
60132	M Social and Cultural Science: Comparative Research on Societies (research)	1	
66601	M Sociologie	7	2
66599	M Sociology	1	
60748	M Sociology and Social Research (research)	1	
60370	M Sociology of Culture, Media and the Arts (research)		1
6619	Sociaal-culturele wetenschappen		2
50005	B Antropologie		1
50035	B Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie	5	1
50253	B Culturele Antropologie en Ontwikkelingsstudies		1
56614	B Culturele Antropologie en Sociologie der Niet-Westerse Samenlevingen		3
6614	culturele antropologie en sociologie der Niet-Westerse samenlevingen		8
75029	M Amsterdam Master's in Medical Anthropology		1
60211	M Comparative Asian Studies	1	1
60156	M Cultural Anthropology and Development Sociology	1	
60157	M Cultural Anthropology and Development Sociology (research)		1
60378	M Cultural Anthropology: Sociocultural Transformation (research)	1	
60745	M Culturele Antropologie	1	
60253	M Culturele Antropologie en Ontwikkelingsstudies	1	
66614	M Culturele Antropologie en Sociologie der Niet-Westerse Samenlevingen	1	1
60050	M Cultuur, Organisatie en Management	1	1
75015	M Latijns-Amerika Studies	1	
60198	M Medische Antropologie en Sociologie	1	1
66631	M Migration, Ethnic relations and Multiculturalism (research)	1	
60049	M Social and Cultural Anthropology	1	1
75012	M Development Studies (M.A.)	1	1
75098	M Erasmus Mundus Master's Program in Public Policy (joint degree)	1	
60465	M Globalisation and Development Studies	1	
60218	M Human Geography, Planning and Development Studies (research)	1	
60329	M International Development Studies	1	
60731	M Ontwikkelingsgeografie	1	

75011	M Urban Management and Development (M.A.)		1
75011	M Urban Management and Development (M.Sc.)	1	
6187	Ontwikkelingsstudies		1
6606	Politologie		5
6606	Politologie & bestuurskunde		2

Subsector geografie			
Isat nr	Opleiding	Actueel	Historisch
56947	B Geografie, Planologie en Milieu	1	
56622	B Planologie		2
56620	B Sociale Geografie		2
56838	B Sociale Geografie en Planologie	5	1
56194	B Technische Planologie	1	
6636	Demografie		1
60656	M Culturele Geografie	1	
60727	M Economics and Geography		1
60657	M Economische Geografie	1	
60466	M Human Geography	2	
60166	M Human Geography and Planning (research)	1	
75066	M Master City Developer	1	
70165	M Master Urban Management	1	
60217	M Metropolitan Studies (research)	1	
66622	M Planologie	7	1
60658	M Population Studies	1	
60660	M Regional Studies: Spaces and Places, Analysis and Intervention (research)	1	
66620	M Sociale Geografie	4	2
66653	M Sociale Planologie	1	
60659	M Vastgoedkunde	1	
6622	Planologie		6
6838	Sociaal-Ruimtelijke Wetenschappen		8
6620	Sociale geografie		6
6194	Technische planologie		1
56839	B Milieu-maatschappijwetenschappen	1	1
6182	Beleidsgerichte milieukunde		1
60045	M Environment and Resource Management	1	
75039	M Environmental and Energy Management	1	
66839	M Milieu-Maatschappijwetenschappen	1	
66194	M Technische Planologie	1	
6839	Milieu-maatschappijwetenschappen		2

Subsector politicologie en bestuurskundige opleidingen			
Isat nr	Opleiding	Actueel	Historisch
56606	B Politologie	4	1
6627	Bestuurskunde		10
69314	M Conflict Resolution and Governance	1	
60203	M Political Science	3	1

60421	M Political Science and Public Administration (research)	1	
60160	M Political Science Research: Institutional Analysis (research)		1
66606	M Politicologie	1	2
50007	B Bestuur en Organisatie	1	
50007	B Bestuurs- en Organisationswetenschap	1	
56627	B Bestuurskunde	4	3
34464	B Bestuurskunde/Overheidsmanagement	1	
59303	B European Studies		1
6427	Bestuurs- en organisationswetenschap		1
6461	Juridische bestuurswetenschappelijke opleiding		1
60446	M Bestuurs- en Organisationswetenschap	2	
75057		1	
66627	M Bestuurskunde	4	2
60416	M Management van de Publieke Sector	1	
75080	M Master of Public Information Management	1	
60020	M Public Administration	3	1
60155	M Public Administration: Institutional Change and Reform (research)		1
75055	M Public Finance Management	1	
60328	M Public Policy and Human Development	1	
60391	M Research in Public Administration and Organizational Science (research)	3	
6468	Recht, beleid en management		1
56654	B European Public Administration	1	
56051	B Europese Studies	1	
60116	M Analysing Europe	1	
60003	M European Public Affairs	1	
69303	M European Studies	2	
60377	M European Studies (research)	1	
60500	M European Union Studies	1	
60700	M International and European Legal Studies		1
60448	M International Public Management and Public Policy	1	
75022	M International Relations and Diplomacy	1	
50754	B Organisationswetenschappen	1	
34065	B Veranderingsmanagement		1
6632	Beleids- en organisationswetenschappen		2
60052	M Beleid, Communicatie en Organisatie	1	1
70156	M Master Projectmanagement	2	
60754	M Organisation Studies	1	
60001	M Organisational Learning		1
75083	M Risicomanagement	1	
69315	M Sustainability Science and Policy	1	
39268	B Integrale Veiligheidskunde	2	
60417	M Crisis and Security Management	1	
70071	M Executive Master of Security and Defence	1	
60367	M Master of Science in Policing	1	1

Subsector maatschappelijke hulp en dienstverlening

Isat nr	Opleiding	Actueel	Historisch
80086	AD Ervaringsdeskundige in de Zorg	1	
80118	AD Jeugdwerker	1	
80090	AD Sociaal Financiële Dienstverlening	1	

80119	AD Welzijn en zorg voor ouderen	1	
34082	B Arbeidskunde en Reïntegratie		1
34644	B Creatieve Therapie	6	6
34610	B Culturele en Maatschappelijke Vorming	26	22
39207	B Danstherapie		2
35146	B Godsdienst-pastoraal Werk	10	7
30007	B Imam/Islamitisch Geestelijk Werker	2	
34616	B Maatschappelijk Werk en Dienstverlening	37	26
39206	B Muziektherapie		2
34641	B Sociaal Juridische Dienstverlening		2
34617	B Sociaal Pedagogische Hulpverlening	40	27
34641	B Sociaal-Juridische Dienstverlening	14	12
34116	B Social Work	6	
39236	B SZ-Professional	2	
70118	M Contextuele Hulpverlening	1	
70131	M Islamitische Geestelijke Verzorging	1	
70018	M Stressmanagement en Reïntegratie		2
70162	M European Master in Social Work	1	
40019	M Jeugdzorg	1	
70161	M Master Social Work & Innovation	1	1
70137	M Rehabilitation Counselor	1	
44116	M Social Work	2	
49500	M Social Work (joint degree)	2	
75028	M Sociale Interventie	1	1
70135	M SZ	2	

Subsector overig			
Isat nr	Opleiding	Actueel	Historisch
80073	AD Human Resource Management	6	
80002	AD Personeel en Arbeid		4
34609	B Human Resource Management	2	
34609	B Personeel en Arbeid	33	34
34514	B Personeelsmanagement		13
50755	B Personeelwetenschappen	1	
4536	Kort HBO Personeelsmanagement		4
70025	M Arbeids- en Organisatiekunde		1
70063	M Begeleidingskunde	1	
70081	M Career Development		2
70090	M Conflictmanagement	1	
70140	M Human Development	1	
70026	M Human Resource Management	1	
60075	M Human Resource Studies	1	
70026	M Managing Human Resources		1
70158	M Master Coaching	2	
70159	M Master Human Resource Management	2	
70182	M Master of Human Resource Management	1	
70074	M OrganisatieCoaching	1	

75090	M Public Human Resource Strategy	1	
6626	Personeelwetenschappen		2
34405	B Communicatie	1	1
56615	B Communicatiewetenschap	4	1
50374	B International Bachelor's Programme in Communication and Media	1	
6615	Communicatiewetenschap		3
66615	M Communicatiewetenschap	3	2
60163	M Communication Science (research)	1	
60713	M Communication Studies	2	
75082	M Erasmus Mundus Master Journalism, Media and Globalisation (joint degree)	1	
6648	Toegepaste communicatiewetenschap		1
56469	B Criminologie	5	1
6469	Criminologie		6
60419	M Criminaliteit en Rechtshandhaving	2	
66469	M Criminologie	4	3
60418	M Forensische Criminologie	2	
34040	B Sport en Bewegen	3	5
34059	B Sport en Bewegingseducatie	3	3
50756	B Vrijetijdwetenschappen	1	1
60078	M Leisure Studies	2	
70083	M Master of Sports	1	1
6633	Vrijetijdwetenschappen		2
6630	Arbeid en sociale zekerheid		1
50020	B Bachelor University College Maastricht		1
34081	B Circulatiemanagement		1
39199	B Counselling	1	
34078	B Executive Manager		1
34649	B Informatiedienstverlening en -management		2
39119	B Islamitische Theologie	1	
34087	B Vrije studierichting Maatschappij		1
34074	B Watermanagement		2
6617	Cognitiewetenschap		1
6460	Internationaal-juridisch		2
60122	M Master University College Maastricht		1
70106	M Sociale Architectuur	1	
6093	Oost-Europees Juridische Opleiding		1
6639	Sociaal-wetenschappelijke informatica		1
6646	Technische cognitiewetenschap		1

Bron: CROHO, bewerkt door de Inspectie van het Onderwijs, 2015